

ОБЩИНА СТРАЛДЖА, ОБЛАСТ ЯМБОЛ
гр. Стралджа, ул. "Хемус" №12, тел. 04761/64-64, факс: 64-65
e-mail: obshtina@straldzha.bg

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА ЗА ПЕРИОДА 2024-2030 г.

**В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ
ЗА ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ В
ОБЛАСТ ЯМБОЛ
ЗА ПЕРИОДА 2021-2030г.**

I. Въведение.

Настоящият план за действие на община Стралджа в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, наричан по-нататък План за действие, е неразделна част от Стратегията на Област Ямбол за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода 2021 – 2030 г. в изпълнение на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите / 2021 – 2030г. /. Планът за действие задава основни принципи на цялостна общинска политика за равноправно интегриране на ромите и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация в община Стралджа. Той е резултат от съвместните усилия и партньорството между общинска администрация, общинските институции, институциите в областта на социалните услуги, неправителствените организации и ромската общност.

Планът за действие цели очертаване на целите и задачите за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, които са част от населението на община Стралджа. При реализацията на Плана за действие ще бъде прилаган интеграционният принцип на база равнопоставеност и равна отговорност, т. е. оказване на помощ не само на ромската етническа група и другите групи в неравностойно социално положение, но и на всички български граждани като цяло, които имат потребност от определена помощ и съдействие при решаването на проблеми.

В община Стралджа този процес на интегриране, равнопоставеност, приобщаване и участие на ромите, както и на други граждани в уязвимо социално положение, близко до това на ромите ситуация е непрекъснат.

Пандемията от COVID – 19 засили уязвимостта на изолирани и маргинализирани ромски общности и показа спешната нужда от по-ефективен и всеобхватен политически отговор на национално, европейско ниво и най-вече на местно ниво.

От основно значение е създаването на условия и подпомагане процеса на интегриране на малцинствата в българското общество чрез провеждане на активна социална, демографска, културна и образователна политика, осигуряваща достоен начин и равнище на живот на различните етнически групи. В основните сфери на дейностите са включени-образование, здравеопазване, жилищни условия, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии.

За разработването на Плана за действие със заповед на кмета на община Стралджа №3-692/24.09.2024г. бе сформиран Общински оперативен екип, включващ представители на всички заинтересовани страни.

При разработването на плана е взета предвид следната нормативна база:

Конституцията на Република България (С.,1991.)

Чл. 6. (1) Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права;

(2) Всички граждани са равни пред закона. Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.

Закон за защита от дискриминация (Обн. ДВ.бр.86 от 30.09.2003г., в сила от 01.01.2004г.)

Чл.1. Този закон урежда защитата срещу всички форми на дискриминация и съдействия за нейното предотвратяване;

Чл.2. Целта на закона е да осигури на всяко лице право на:

1. равенство пред закона;

2. равенство в третирането и във възможностите за участие в обществения живот;

3. ефективна защита срещу дискриминация.

Преброяване на населението от 2021г., НСИ.

План за действие на ЕС за борба с расизма за периода 2020 — 2025г.

Европейски стълб на социалните права.

Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите / 2021 – 2030г. /.

II. Анализ на ситуацията в община Стралджа.

Община Стралджа се състои от 22 населени места, от които 1 град и 21 села.

Населението по постоянен и настоящ адрес на община Стралджа към 15.09.2024г. е както следва:

Населено място	Постоянен адрес-общо	Настоящ адрес-общо	Постоянен и настоящ адрес - общо
гр .Стралджа	6556	6187	5855
с. Александрово	99	86	59
с. Атолово	178	223	154
с. Богорово	43	65	35
с. Воденичане	350	388	314
с. Войника	231	231	170
с. Джинот	201	299	149
с. Зимница	1606	1652	1415
с. Иречеково	307	348	252
с. Каменец	328	319	253
с. Леярово	19	27	8
с. Лозенец	592	682	550
с. Люлин	139	172	102
с. Маленово	250	271	204
с. Недялско	187	244	146
с. Палаузово	79	98	58
с. Поляна	134	157	98
с. Правдино	33	67	26
с. Първенец	143	191	112
с. Саранско	86	121	69
с. Тамарино	125	150	101
с. Чарда	225	299	188
Всичко за общината	11911	12277	10318

Източник: <http://www.grao.bg>

Демографските показатели, свързани с развитието на населението на община Стралджа не се отличават съществено от тези за страната. Наблюдава се интензивна

миграция, насочена предимно към големите икономически центрове на страната и чужбина.

По данни от последното преброяване през 2021г., населението на община Стралджа възлиза на 10 370 души. От тях се 17,9 % се самоопределят като роми.

От отговорилите на доброволния въпрос за етническа принадлежност в община Стралджа, при преброяването на населението през 2021 г., от българската етническа група се самоопределят 78.7% от населението на общината (90.4% за област Ямбол). От турската етническа група към 07.09.2021 г. са се самоопределили 1.6%. Ромският етнос към 07.09.2021 г. с относителен дял 17,9 %, според самоопределението на лицата (съсредоточени основно в град Стралджа, с. Лозенец, с. Зимница) (за област Ямбол делът на ромите е 7.1%).

Продължава тенденцията част от хората от ромски произход да се самоопределят като българи, турци и др. Поради тази причина не е възможно да се посочи официално точният брой на ромското население на община Стралджа.

По данни от преброяването през 2021г. жителите на общината посочват, като говорим майчин език в процентно съотношение, както следва: български език – 66,1%, турски език – 1,5%, ромски -15,8%, а останалите не се самоопределят.

Относно религията, която изповядва в процентно съотношение от събраните данни черпим следната информация:

- Община Стралджа - общо население - 10370;
 - отговорили - 8263;
 - християни - 6487;
 - мюсюлмани - 62;
 - друго вероизповедание - 2;
 - не се самоопределят – 573;
 - не желаят да отговорят – 5,
- или в процентно съотношение:
- християнско вероизповедание – 78,5 %;
 - мюсюлманско вероизповедание – 0,75 %;
 - не се самоопределят – 6,9 %.

В град Стралджа има обособени два ромски квартала. Създадена е възможност на ромите да участват във всички процеси, които се отнасят до тяхното собствено развитие и определяне на присъствието им в обществото, в различните сфери на икономиката, културата, образованието и общественно-политическото пространство, но процесите на урбанизация не водят към възприемане и присъединяване на универсалните стандарти на живот в обществото от тяхна страна.

Много роми страдат от крайна бедност, безработица, ниско ниво на образование, неадекватни жилищни условия, лошо здравеопазване и благосъстояние.

В тази група попадат семейства в неравностойно положение, чиито деца рискуват да повторят модела на социална изолация на своите родители. За да се разбие затвореният цикъл, е необходима комплексна интервенция насочена срещу бедността, която да подпомогне семействата да осигурят шансове за социално включване и развитие на своите деца:

- Включване на децата от ранна възраст в детска градина с цел социализация и овладяване на български език;
- Мотивация на детето и семейството за включване и задържане в образователната система;

- Осигуряване на достъп до качествено образование за децата и конкурентно способност на пазара на труда;
- Изграждане на родителски капацитет и увереност;
- Подкрепа на родителя в случаите на трайна безработица чрез допълнителна професионална квалификация и включване в програми за заетост, при липса на други възможности за заетост;
- Работа в общността за подкрепа на семействата в неравностойно положение и за подпомагане на родителите и семейството при реинтеграция на децата, настанени в институции, както и превенция на изоставянето;
- Изграждане на механизъм на междусекторно партньорство между институциите за използване на техните ресурси в подкрепа на семействата при преодоляване на бедността и социалната изолация

1.Приоритет „Образование”.

Образователната интеграция на ромските деца е отправна точка за равноправното интегриране на ромите в българското общество. Тя е неделима част и необходим елемент от процеса на модернизация на българското образование. Образователната интеграция е важна предпоставка за последващо приобщаване на пазара на труда за повишаване на здравния статус и за подобряване на жилищните условия на етническите малцинства.

На територията на община Стралджа функционират четири училища, като две от тях се намират в общинския център. През учебната 2023/2024 година към 31.12. 2023 г. в тях се обучават общо 1009 ученици.

В община Стралджа функционират 2 детски градини, намиращи се в общинския център с филиали към тях в с. Зимница, с. Войника, с. Лозенец и с. Първенец.

През учебната 2023/2024 година към края на месец декември 2023г., в детските градини на територията на община Стралджа, се обучават 360 деца.

През учебната 2017/2018г. в ОУ „Св.Св. Кирил и Методий”- гр. Стралджа стартира нова добра практика за интеграция на ромските деца, която продължава и през следващите учебни години. Тя има за цел превенция на престъпността и употребата на психоактивни вещества, т.н. „исландски модел”. Прилагането му се състои в ангажиране на вниманието и времето на учениците в извънкласните занимания- музика, спорт, танци.

Във връзка с изпълнението на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в община Стралджа бяха създадени три екипа, които посетиха домовете на деца и учениците, подлежащи на задължително обучение. За всички тях е установено къде се намират по данни на роднини, близки и познати. В резултат на осъществения обход някои от тях са записани в образователните институции от общината.

В образователните институции са създадени условия за осъществяване на приобщаващо образование, което се изразява в прилагането на диференциран и индивидуализиран подход към децата и учениците, включително от уязвими групи, в това число роми, чрез компенсиране на затрудненията при усвояването на учебното съдържание, липсата на мотивация и трудностите при завършване на клас, етап или степен на образование. Прилагат се мерки и за развитие потенциала на онези от тях, за които майчиният език е различен от българския и които не владеят добре български език.

Ситуацията с разпространението на COVID-19 изправи българската образователна система пред сериозно предизвикателство – да се модернизира по такъв начин, че да не задълбочи дистанцията в образованието, вкл. повишаване нивото на цифровите умения и въвеждането на цифровите технологии като ключов елемент на модерното училище. Във връзка това в образователната система е въведено обучение в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии (ИКТ).

Реинтегрирани ученици

№	Училище	2020/21г.	2021/22г.	2022/23г.	2023/24г.
1.	СУ „П.К. Яворов”-гр. Стралджа	-	1	1	2
2.	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”-гр. Стралджа	-	-	1	3
3.	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”-с. Зимница	-	-	-	-
4.	ОУ „Христо Ботев”-с. Войника	-	-	-	-

В образователните институции на територията на община Стралджа са реализирани следните проекти и национални програми, в които са включени деца и ученици от малцинствените групи:

- НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“;
- НП „Заедно в изкуствата и в спорта“;
- НП „Подпомагане на общините за образователна десегрегация“;
- НП „Без свободен час“;
- НП „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“;
- НП „Заедно за всяко дете“;
- Проект „Подкрепа за успех“;
- Проект „Успех за теб“
- Проект „Равен достъп до училищно образование“
- Проект „Образование за утрешния ден“;
- Занимания по интереси.

Създадени са условия за подкрепа, образователна интеграция и социализация на деца и ученици от етнически малцинства. Изградена е приемственост, осигурен е равен достъп до образование, култура, спорт, социални услуги и др. Отговорността на общината е изразена не само по отношение на съвместната работа на институциите по превенция и обхват на деца и ученици, но и по предоставяне на програми за превенция на риска от отпадане от училище, повишаване на родителския капацитет и др., които са приоритетна дейност на Център за обществена подкрепа.

След завършване на средно образование трима ученици от СУ „П. К. Яворов“ от ромски произход са завършили висше образование, за периода 2020г. – 2023г.

Учители и директори от образователните институции са участвали в следните обучения в мултикултурна среда:

- Изграждане на училищна общност – добри практики на взаимодействие с родителите;
- Отпадане от образователната система;
- Прилагане на инструментариума за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система и за диференциран подход при определяне на потребностите им от предоставяне на индивидуална подкрепа;
- Коучинг методи във възпитанието и обучението.

Педагогическият персонал в училищата от община Стралджа, заедно с педагогическите съветници осъществяват добра комуникация с родителите на техните възпитаници.

От 2014г. до края на месец септември 2023г. община Стралджа работи по Проект „С отговорност и грижа за децата от 0 до 7 години от община Стралджа – 2”. Дейностите по проекта се изразяват в индивидуални и групови консултации, срещи, наблюдение здравето, физическото и психомоторно развитие на бебета и деца, превенция на заболяемостта, грижи за семействата. Паралелно с това се осъществяват посещения и по домовете – така наречената работа на терен, работа в общността за превенция заболяемостта, информиране и консултиране.

От началото на октомври в общината се реализира проекта „Бъдеще за децата на община Стралджа”. Основната цел на проекта е, на територията на общината да бъде приложен комплексен модел на предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги, включително в домашна среда.

Всички училища и детски градини в община Стралджа обединяват усилията си за:

- Обучение в дух на толерантност и недискриминация, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход;
- Насочване на младежи от ромски произход, отпаднали от образователната система или с ниска грамотност, към дейности и услуги по допълнително ограмотяване и професионална ориентация;
- Приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.

Ниското качество на образованието сред малцинствената общност се дължи на следните условия:

- Липса на подкрепяща среда от страна на ромската общност, ниска квалификация и грамотност; слаба заинтересованост на родителите за образованието на децата им;
- Неразвито логическо мислене, неустойчиво внимание, комуникативни нарушения, заболявания, които не са регистрирани по надлежния ред;
- Трудности при адаптиране на децата от етническите малцинства в училището, поради недобро владение на български език и липса на училищна готовност при постъпване в първи клас; нередовно и неритмично посещаване на учебни занятия от учениците от ромски произход; натрупване на пропуски при овладяването на знания и умения, които се задълбочават в годините;
- Липса на ефективни санкции за родителите;

- Миграционни процеси, честа смяна на местоживеенето;
- Социално-икономически причини.

Мерките които предприемаме в областта на образованието за интегриране на ромите са следните:

- Обучение на педагогическите специалисти за работа с проблемни деца и повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище;
- Осигуряване на безплатни учебници и учебни помагала;
- Получаване на достойно гражданско образование;
- Търсене на нови форми за ученическа изява чрез активна гражданска позиция;
- Активизиране на ученическото самоуправление и включване на учениците в клубни дейности и училищни инициативи;
- Констатиране и анализиране на специфичните причини за преждевременното напускане на образователната система и въвеждане на интегриран институционален подход за превенция на „ранното отпадане от училище“;
- Организиране на културни, спортни и други масови дейности, които дават възможност на децата да осъществяват социални контакти, общувайки помежду си и да изявяват дарбите си.

Наблюдава се факта, че все още много млади роми остават без подходящо образование, рано напускат училище, или не тръгват на училище, което поставя пред тях редица бариери пред включването им в пазара на труда.

Причина за случващото се са: голям брой безпричинни отсъствия от учебни занятия, ниска успеваемост в провеждания образователно-възпитателен процес, недостатъчно владение на български език и най-вече неангажираност на родителите, които не оказват необходимата подкрепа и стимулиране на подрастващите и ориентирането им към по-добро образование, като необходима предпоставка към по-добро бъдеще - социална, трудова реализация.

Ключово предизвикателство е ограмотяването на пълнолетните роми и мотивирането им за завършване на средното образование.

2. Приоритет „Здравеопазване“.

Здравеопазването в ромската общност е комплексен проблем, тъй като ромското население няма добра здравна култура. Голяма част от ромите са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права, които ги лишава от профилактични прегледи, ранно диагностициране и превенция на заболявания и с годините води до влошаване на здравословното им състояние. Нехигиеничните битови условия на част от ромите, обедняването и висока безработица, както и начинът им на живот е предпоставка за възникване на заболявания.

Целите, свързани с този приоритет са насочени към активна промоция на здравето и превенция на хроничните незаразни болести и социално значими болести, и активното подпомагане на уязвими групи да получат ефектен достъп до здравни грижи и здравно обслужване.

Повишаването на здравната култура и информираността на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение,

живеещи в сходна на ромите ситуация е важна стъпка за осъзнаване на необходимостта от ползване на здравни грижи и услуги.

В администрацията на община Стралджа работят трима здравни медиатори. Тяхната дейност е насочена към оказване на съдействие при реализиране на профилактични дейности и разяснителни кампании в ромските общности в община Стралджа и съдействие на нуждаещи се от малцинствените групи за достъп до здравни услуги.

Достъп до здравни услуги се гарантира чрез посредничеството на здравните медиатори, които са свързващо звено между уязвимите групи от населението и системата на здравеопазването.

Здравните медиатори предприемат мерки за провеждане на беседи, информационни кампании за хранене и отглеждане на деца, за начините за предпазване от нежелана и ранна бременност, за семейно планиране и кампании за ползите от имунизациите и мотивирането им за редовното прилагане.

Актуални данни за лечебни заведения на територията на община Стралджа:

№	Населено място	Вид ЛЗ	Дейност
1	2	3	4
1.	гр. Стралджа	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
2.	гр. Стралджа	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
3.	гр. Стралджа	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
4.	гр. Стралджа	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
5.	с. Зимница	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
6.	с. Недялско	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
7.	с. Зимница	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
8.	с. Поляна,	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
9.	с. Войника, с. Тамарино, с. Саранско	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ
1	2	3	4
10.	с. Зимница, с. Чарда	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична медицинска помощ

11.	гр. Стралджа	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична дентална помощ
12.	гр. Стралджа	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична дентална помощ
13.	гр. Стралджа	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична дентална помощ
14.	с. Войника, с. Недялско, с. Тамарино	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична дентална помощ
15.	с. Зимница	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	извънболнична първична дентална помощ
16.	гр. Стралджа	Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ	Извънболнична първична дентална помощ
17.	гр. Стралджа	Амбулатория за специализирана медицинска помощ	Специализирана медицинска помощ
18.	с. Зимница	Амбулатория за специализирана медицинска помощ	Специализирана медицинска помощ
19.	гр. Стралджа	Амбулатория за специализирана медицинска помощ	Специализирана медицинска помощ
20.	гр. Стралджа	Амбулатория за специализирана медицинска помощ	Специализирана медицинска помощ
21.	гр. Стралджа	Медико-диагностична лаборатория	Лаборатория

Източник: РЗИ

На територията на общината има разкрити 2 филиала на ЦСМП Ямбол:

- ФСМП Стралджа;
- ФСМП Войника.

Пациентите с болестни промени са насочени към личен лекар и/ или съответните специалисти за допълнително уточняване, допълнителни изследвания и лечение, като здравно неосигурени лица са насочени към дирекция „ Социално подпомагане“ за оказване на финансова помощ.

В изпълнение на Националната стратегия на република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030г., РЗИ-Ямбол планира да бъдат извършени изследвания с ехограф, предоставен от Министерство на здравеопазването.

Предоставени са здравнообразователни материали по следните теми:

„Вирусни хепатити“, „Грип“, „Ваксинко“, „Препоръки за здравословно хранене на деца от 1 до 7 години“, „Препоръки за здравословно хранене на населението над 18 г.“, „Препоръки за здравословно хранене на ученици от 7 до 19 г.“, „Вредата от употребата на наркотици, цигари и злоупотреба с алкохол“, „Профилактични прегледи“, „Солта- ползи и вреди за здравето“, „Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести- Спри и се прегледай“.

Отчита се подобряване в здравната култура при гражданите от ромски произход. Те се интересуват за своето здраве и вземат активно участие в мероприятията на тема здравеопазване.

Основен приоритет на община Стралджа и медицинските специалисти остава повишаването на цялостната здравна култура на гражданите, в това число и гражданите от ромски произход.

Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнението на мерките:

- Недостатъчни здравни познания, нагласи и поведение, с оглед повишаване на здравната информираност и ефекта от нея за подобряване на личното здраве и достъпа до здравни услуги;
- Недостатъчно/липсващо участие на НПО в осигуряване на здравно образование в ромската общност - диференцирано по възраст и пол за факторите на риска за здравето за развитие на редица заболявания, вкл. свързани с неимунизирани, ранните бракове и раждания, трафик на жени и деца, ХИВ, СПИН и ППИ, социално-значими болести (затлъстяване, сърдечно- съдови заболявания, диабет и т.н.).

3. Приоритет „Жилищни условия“.

В град Стралджа е концентрирано компактно ромско население, което се издържа от работа в селското стопанство и от социални помощи. Поради това при тази етническа група обикновено минимум 3-4 домакинства обитават едно жилище. Жилищата им са предимно едноетажни. Като се има предвид високата раждаемост при тази група, обикновено сграда до 50 м² застроена площ се обитава от над 10 души.

Съществуват две обособени махали, с жилища, изградени извън регулационните граници. Броят на обитаващите е променлив. В тези махали не е възможно да се изгради каквато и да е инфраструктура. Ромските жилища построени или закупени законно в регулационните граници на селищата са с изградена инфраструктура, която се поддържа и функционира добре.

Състоянието на незаконните ромски жилища е крайно неприемливо от архитектурна и хигиенна гледна точка. В тях липсват санитарни възли и елементарни условия за живот.

Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнението на мерките.

Липсата на средства за актуализация на градоустройствения план и подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата инфраструктура в община Стралджа, води до наслояване на проблемите при жилищните условия и незаконното строителство.

4. Приоритет „Заетост“.

Успешната интеграция на пазара на труда и повишаване на пригодността за заетост на групите в неравностойно положение на пазара на труда е един от основните приоритети на активната политика по заетостта.

Чрез полагането на комплекс от мерки за подпомагане на бързи и качествени преходи от неактивност и безработица към заетост или образование със заетост се цели успешната интеграция на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, както на пазара на труда, така и в социално – икономически живот на страната.

Превантивният ефект срещу социалното изключване и маргинализацията заемат особено важно място в политиката по заетостта. Икономически неактивни лица, включително ромите са потенциална работната сила на пазара на труда. Тяхното интегриране и активно включване в заетост ще продължи с прилагането на подходящи целенасочени действия.

Брой регистрирани безработни лица от ромски произход, разпределени по възраст и образование, към 01.09. 2024г.:

показатели	2024г.	
	общо	в т.ч. роми
Регистрирани безработни лица	339	182
Младежи до 29г. възраст	37	26
Брой БЛ с висше образование	3	0
Брой БЛ с средно образование	6	0
Брой БЛ с основно и по-ниско образование	28	26

От числото на безработните най-засегнати са:

- Незавършилите начално образование или неграмотни;
- Със завършено начално или основно образование.

Коефициентът на регистрираната безработица за 2023г. е 10,2%.

Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнението на мерките.

Основните проблеми в областта на икономическото развитие, заетостта и социалното подпомагане най-общо се свеждат до:

- Висок процент на роми, неотговарящи на условията за включване в социалните програми;
- Недостатъчна информация за съществуващите програми за квалификации и преквалификации;
- Липса на възможности/желание за квалификация и преквалификация на роми;
- Невъзможност за кредитиране.

5. Приоритет „Върховенство на закона и недискриминация”.

Независимо от наличието на тази правна рамка, дискриминационните прояви и антиромските нагласи продължават да създават бариери пред ромската общност въпреки доказателствата за намаляване на усещането за дискриминация сред ромите.

Продължава крайната бедност, безработицата, ниското ниво на образование, неадекватните жилищни условия, лошото здравеопазване и благосъстояние сред част от ромското население, които поставят в неравноправно положение представителите на тези общности.

През 2024г. основната дейност на МКБППМН при община Стралджа е социално – превантивна (чл.10 от ЗБППМН). Тази дейност е насочена към реализацията на следните направления:

- Усъвършенстване координацията между институциите;
- Разширяване превантивната дейност на Местната комисия и овладяване на детската престъпност, агресия и насилие;
- По-задълбочена съвместна работа с работещите в системата на образованието и по проблемите на малолетни и непълнолетни.

Превенцията е процес, който има ясно формулирана цел – да не се допуска конфликт между закона и детето, да се ограничат до минимум факторите, които водят до извършване на асоциални прояви. Координиране на всички социално – педагогически фактори на територията на общината в борбата срещу насилието, престъпността, защита правата на децата, утвърждаване на дейности, алтернативни на асоциалното и девиантно поведение, превенция на наркомания, тютюнопушене и алкохол.

От данните на МКБППМН за 2024г. става ясно, че броя на младежите с рисково поведение и отклонение от моралните и правни норми е повишен.

Осигуряването на равенство, социално приобщаване и участие на ромите ще повиши благосъстоянието на българското общество, ще намали бедността в страната, ще подобри човешкия и социален капитал, както и индекса на човешкото развитие.

По приоритет „Върховенство на закона и недискриминация” община Стралджа предприема следни мерки:

- Активно взаимодействие и участие на всички обществени сектори в борбата за интегриране на етническите малцинства;
- Подобряване качеството на живот и повишаване на жизнения стандарт на ромите от община Стралджа;
- Създаване на благоприятни предпоставки за активно участие на представителите на етническите малцинства в обществените процеси на територията на община Стралджа;
- Повишаване на мерките за закрила на децата роми при съблюдаване на правните механизми и работа със семействата за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване на правата на децата;
- Равнопоставеност и доброволно участие на всички български пълнолетни граждани независимо от пол, раса, религия, верска и етническа принадлежност;
- Разширяване възможностите на местната администрация да привлича и оползотворява ресурси по програми на ЕС с насоченост социализиране, приобщаване, включване на малцинствени общности във всички сфери на обществения живот;
- Установяване на ново ниво на партньорство и сътрудничество между полиция и общество, което е гаранция за по-широка гражданска ангажираност и съпричастност към полицейската дейност.

Съвместната работа с инспектора от ДПС при Районно управление – гр. Стралджа и социалните работници от Дирекция „Социално подпомагане”- отдел „Закрила на детето” е показала своите положителни резултати - обмяна на информация, инициране на съвместни дейности по превенция на асоциалното поведение, трафик на хора, насилие, агресия. Постигнати са положителни резултати по отношение на мотивацията, организацията, синхрона и повишаването на компетентността и професионалните умения на специалистите работещи в тази област.

Социалната профилактика на правонарушенията сред подрастващите остава основен приоритет в дейността на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните /МКБППМН/ – гр. Стралджа.

Създадените добри партньорски взаимоотношения с всички институции, работещи по проблемите на децата, допринасят за постигането на траен ефект от работата с малолетни и непълнолетни извършители на противообществени прояви и престъпления, както и запредотвратяване на отклоняващо се поведение.

6. Приоритет „Култура и медии”.

В Община Стралджа функционират 20 читалища. Един от основните приоритети е подпомагане на читалищата в общината за съхраняването на българското народно творчество, стимулиране интереса и любовта към националните и местни фолклорни традиции и обичаи на различните общности.

Народните читалища са културни средища в населените места, съхраняващи традициите и обичаите. Издирват, изучават, съхраняват културно-историческото наследство и развиват фолклорното богатство. Акцент в работата им е развитието на любителското художествено творчество, пресъздаването на народните обичаи и обреди. Основна грижа на читалищата, особено в по-малките населени места, е и библиотечното обслужване. Вратите на читалищата и техните библиотеки са отворени за всички български граждани. Участието във формите на художествената самодейност е според желанието и потребностите на гражданите, независимо от етническата им принадлежност.

III. Механизми за управление.

Политиките за приобщаване на ромите представляват неразделна част от общонационалните политики за повишаване благосъстоянието на българския народ. За тяхното постигане ще допринесат взаимно подсилващи се цели – равенство, приобщаване и участие.

Постигането на справедливост и приобщаване изисква повишено използване и по – добро насочване на ресурсите, както и участието и партньорството на ромските общности, всички правителствени нива, сектори и заинтересовани страни.

Намаляване на бедността и социалното изключване и премахване на социално – икономическите различия между българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация е една от важните цели в Областната стратегия.

Интеграцията на ромите и на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация е активен двустранен процес на социално включване.

Стратегическа цел на областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите на област Ямбол 2021 - 2030г. е интегриране на българските граждани от

ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация чрез стимулирано социално включване и утвърждаване на равни права на образование, здравеопазване, заетост, жилищни условия, правна защита, културно развитие и гражданско участие в обществения живот с планирано изпълнение на дейностите от всички заинтересовани страни в процеса на изграждането и използването на равни възможности за приобщаването им и подобряването на жизнения им стандарт с премахване на всички дискриминационни форми.

Приоритетни области на действие са:

- Образование;
- Здравеопазване;
- Жилищни условия;
- Заетост;
- Върховенство на закона и не дискриминация;
- Култура и медии.

Планът за действие на община Стралджа за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация / 2024 – 2030г. / е неразделна част от Стратегия на област Ямбол за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода / 2021 – 2030г. / и по тази причина той следва приоритетите и целите на областната стратегия.

IV. Механизъм за мониторинг и оценка.

Изпълнението на Плана за действие на община Стралджа в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация се осъществява от създаденото със заповед на кмета на община Стралджа Звено за мониторинг и оценка, чрез мониторинг и прилагане на различни форми за наблюдение и оценка. Целта на мониторинга е чрез систематично събиране и анализиране на информация, да следи за постигането на измерими резултати от дейностите по изпълнението на мерките по плановия документ, както и активно да включи заинтересованите страни в осъществяването на оценката и наблюдението.

Мониторингът изгражда капацитет за създаване, реализиране и изпълнение на качествени политики при оптимално съчетание на резултати с ресурси. Повишава заинтересоваността и интензифицира участието – мониторингът създава механизъм за гражданско участие в процеса на формулиране и изпълнение на местната политика.

Ежегодно до 1 февруари Звеното за мониторинг и оценка изготвя мониторингов доклад за изпълнението на Плана за действие на община Стралджа в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.